

Lesniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. - Izhaja vsak petek. - Odgovorni urednik Tone Gošnjak. - Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. - Poštni predal 33 - Telefon uredništva in uprave 127. - Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. - Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 125 din. - Tiska tiskarna "Slovenskega poročevalca" v Ljubljani

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Na 10 let preračunani načrti gospodarskega razvoja novomeškega okraja so gotovi

Iz razgovora z Maksom Valetom, predsednikom Gospodarskega sveta OLO Novo mesto

Med najmanj razvitimi okraji v Sloveniji je poleg Postojne, Gorice, Tolmina, Sežane, Kočevja in Črnomlja tudi okraj Novo mesto. Po sklepu januarkega zasedanja Ljudske skupščine LRS, so ti okraji izdelali perspektivne načrte svojega gospodarskega razvoja. Načrti govorijo o razvoju posameznih panog, prav tako pa tudi o materialnih in denarnih sredstvih, ki so tem okrajem potrebna, da se rešijo vedno večje zaostajanja za gospodarstvom razvitejših okrajev.

O zaostalosti novomeškega okraja govorijo prepričljivo številke letošnjega družbenega plana poleg znanih dejstev o nerazvisti industrije, zaostalosti kmetijstva in ostalih gospodarskih panog na Dolenjskem. Tako znaša n. pr. družbeni bruto produkt na 1 prebivalca v okraju komaj 42,3 odstotka republiškega povprečja. Pri narodnem dohodku doseže prebivalec novomeškega okraja povprečno le 42,6 odstotka republiškega povprečja in 80,8 odstotkov plačnega fonda v LRS.

Obiskali smo predsednika okrajnega Gospodarskega sveta tov. Maksa Valeta in ga prosili za razgovor o 10-letnem gospodarskem perspektivnem načrtu našega okraja.

10-letni gospodarski perspektivni načrt je skoraj cela knjiga važnih podatkov. Kako gledate na njegovo vrednost in točnost zbranega gradiva?

V začetku sami nismo bili zadovoljni z našim delom. Morda smo hoteli celo preveč, vendar pa so nam tovariši z Gospodarskega sveta LRS potem, ko so pregledali osnutke načrta, izrazili svoje zadovoljstvo. Perspektivni načrt obsega v resnici dragocene podatke, ki jih bomo v uresničevanju našega razvoja lahko karistno uporabljali.

Kdo so bili sodelavci pri sestavljanju načrta?

Teh je precej: tovariši inženirji članji novomeške podružnice DIT, za kmetijstvo zlasti ing. Lovko, za tujski promet predsednik Gostinske zbornice Ivan Granda, odgovorni referenti in sodelavci našega gospodarstva, trgovine, prometa, gradbeniki, dr. Tone Hočevar, direktor Jože Knez, komunalci, strokovnjaki DES in tovariši iz tajništva za pravo in kulturo pri OLO. Prav posebno se je zavzel za sestavo načrta referent Gospodarskega sveta pri OLO, tov. Novšak. Načrti so plod kolektivnega dela in predstavljajo trenutno stanje, pre-

Spet tifus v Kočevju

Neurejene in zanemarjene higienске razmere v Kočevju in njegovi okolici, predvsem pa slabo stanje mestnega vodovoda so v preteklem mesecu znova povzročile izbruh epidemije tifusa v mestu. Leta 1951 je bilo ugotovljenih 280 primerov bolezni, prav verjetno pa so se nekateri bolniki pred dvema leti odtegnili zdravniški kontroli ter so bili kot bacilonosci stalna nevarnost za okužbo okolice. Doslej je bilo ugotovljenih pri 100 bolnikih 23 primerov lažje oblike paratifusa B. Centralni higienski zavod v Ljubljani je pred dnevi postavil v Kočevjučasno bolnišnico, ki sprejema novo odkrite bolnike.

Nevarnost za razširjanje tifusa v Kočevju seveda ne bo minila dokler ne bo kočevski vodovod temeljito popravljen. Storitveni so bili odločni ukrepi za razširitev in popravilo vodovoda. Pitno vodo stalno razkužujejo. Nujno potrebno pa je, da vse prebivalstvo sodeluje z organizacijami Rdečega križa in da upošteva vsa navodila zdravnikov in zdravstvene službe. Tifus bo zajezjen in iztrebljen le, če bodo pri tem najtesneje sodelovale z zdravstvenimi organi tudi vse organizacije s svojim članstvom, organi ljudske oblasti in vsi prebivalci Kočevja ter njegove okolice.

teklost in perspektivo okraja v 12 samostojnih elaboratih poleg splošne analize gospodarske zaostalosti Dolenjske.

Razlike med okrajnimi površinami po katastru in oceni so precejšnje, saj znašajo n. pr. samo pri njivah skoraj 4.200 hektarjev. Kako je s tem, že tako dolgo spornim vprašanjem?

Podatki perspektivnega načrta za površinski sestav zemlje v okraju so z ozirom na dejstvo, da živi od kmetijstva na Dolenjskem nad 75% prebivalstva, v resnici važni. Po večletnih izkušnjah so ocenjeni podatki točnejši od tistih, ki jih izkazuje zastareli kataster. Velike spremembe v katastru v zadnjem desetletju niso bili zaradi vojnih razmer in posledic zabeležene, zato kataster ni realen. Geološki sestav novomeškega okraja je za nas vse še vedno precejšnja uganaka. Govori se n. pr. o nahajališčih mangana, boksita, cinobra, barita, svinita, premoga in o 6 milijonih ton železne rude okrog Sentruperta. Kako je z geološkimi raziskavami Dolenjske?

V resnici ne vemo, kaj sploh imamo v zemlji. Poznamo nahajališča kremenčevega peska, oolitičnih glin in še nekaterih rudnin, ne vemo pa za njihove količine, niti ne za potrebne investicije, da bi zemeljsko bogastvo začeli izkoriščati. Marsikateri partizanski družini so ostali v prijetnem spominu kratki, toda toliko prisrčnejši obiski starih znancev partizanov in aktivistov, ko so se oglašali pri njih ob partizanskih patroljah lani in predlanskim. Te lepe spominske obiske bodo ponovili tudi letos, le da tokrat patrolje ne bodo šle skozi do Ljubljane kot prejšnja leta. Iz vseh smeri bodo hodile v okrajne centre, kjer bodo zborovanja in razne slovesnosti.

Glavno nalogo pri letošnjih partizanskih patroljah bodo imeli občinski odbori Zveze borcev. Vsaka občina naj bi poslala svojo patroljo, ki bi obhodila vse partizanske kraje in obiskala partizanske družine, na pohodu proti okrajnemu centru pa bi se več občinskih patrolj, ki imajo približno enako pot, združilo v eno.

V novomeškem okraju bo sedem glavnih patrolj, ki bodo

prišle v predmestje Novega mesta 22. julija ob 8. uri zjutraj, nato pa bodo vse hkrati vkorčale v mesto, kjer bodo navzoče pri odkritju spomenika. Glavne smeri patrolj bodo: Sentjerneje-Javorovica-Orehovica-Jugorje-Gaberje-Brusnice-Novomesto. Druga: Igljen-Dolž-Stopiče-Težka voda; Podgrad-Težka voda-Gotna vas-Novomesto. Tretja: Dolenjskih Toplic, Vavte vasi in Broda proti mestu. Četrta: patrolje bodo sestavljale občinske patrolje Hinje, Zagradce, Žužemberk in Dvor, ki bodo šle z Dvora na Frato, kjer se jim bo pridružila še patrolja občine Dobnič, nakar bodo šle skupno preko Brezove rebr in Prečne proti Novemu mestu.

Peta, glavna proga, bo šla iz občine Veliki Gaber preko Velike Loke, Trebnjega in Mirne peči. Šesto proga bi sestavljale patrolje občine Mirna, ki bi šla preko Debenca na Trebelno,

dalje občinska patrolja Sentruperta in Mokronoga, ki bi se na Trebelnem priključili domači in mlirenški patrolji ter šli potem skupno preko Karteljevega v Novo mesto. Sedma, glavna proga, veže patrolje občine Skočjan, Smarjeta in Trška gora.

Občinska patrolje stranskih občin se bodo priključile na najbližnjo glavno progo oziroma se bodo pridružile patroljam, ki bodo šle po glavnih progah.

Težišče letošnjega partizanskega pohoda je na občinskih organizacijah Zveze borcev, hkrati pa je to seveda tudi naloga ostalih množičnih organizacij, zlasti klubov rezervnih oficirjev. Občinske partizanske patrolje naj gredo res po vseh tistih poteh, koder so v času NOB hodile partizanske jedinice, aktivisti in kurirji. Obiščejo naj vse vase, koder so se zadrževali partizani, prav tako pa tudi vse partizanske družine. Pri občinskih patroljah naj sodeluje čimveč borcev, aktivistov ter mladine, v glavni patrolji, ki bo šla v imenu občine v okrajno mesto, pa ni potrebno tako veliko število, ker se bodo tem ob poti priključevale patrolje sosednjih občin in tako sestavile enotno patroljo.

Podrobna navodila o sestavi patrolj in njihovem obhodu bodo dobile občinske organizacije ZB od posebnega štaba pri okrajnem odboru ZB, ki bo vodil organizacijo pohoda. Na svojem obhodu bodo patrolje prirejale množične sestanke in mitinge. Občinske patrolje bodo šle na pot predvidoma v ponedeljek zjutraj 20. julija, mitinge po vaseh pa bodo verjetno prirejale že v nedeljo 19. julija. Vse glavne patrolje morajo biti 22. julija točno ob 8. uri zjutraj v predmestju Novega mesta.

Pozdrav ameriških rojakov

Na svojem devetdnevem izletu po Jugoslaviji sta se oglašila na našem uredništvu in upravi g. Sustarič Joseph z ženo Frances. Iskreno pozdravljata vse rojake in prijatelje v Ameriki, posebno pa naročnike Dolenjskega lista.

Za aktivnejše delo organizacij SZDL v novomeškem okraju

Okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva za novomeški okraj je na prvi seji 4. julija razpravljal o premajhnih političnih aktivnostih posameznih organizacij, o konkretni borbi proti klerikalizmu, o notranji utrditvi odborov, o uresničevanju sklepov okrajne konference ter pripravah za jesensko volitve.

Potek občnih zborov v posameznih organizacijah je pokazal, da so bili ti ponekod slabo pripravljivi in zato le bolj formalnega značaja. Prejšnji odbor niso pripravili poročil o delu organizacije, zato tudi ni bilo povsod razpravljanj, pri katerih bi se člani pogovorili o važnih problemih. Organizacije SZDL, ki bi morale prve tolačiti razne uredbe in zakonske predpise naše ljudske oblasti, dostikrat prepustajo tovažno delo sovražnikom naše stvarnosti. Ti ga seveda tolačijo po svoje in v škodo stvari socializma. Po navadi je udeležba članov majhna prav tam, kjer razpravljajo samo o članstvu, disciplini ter se o vaških poteh in morda vodnjakih, vsa druga, nadvse važna vprašanja pa puščajo ob strani.

Politične organizacije in aktivisti v nekaterih občinah brezbrizno dopuščajo, da klerikalizem izkorišča verska čustva naših ljudi za svoje umazane zadnjaške namene. Klerikalizem pa nima z verskimi čustvi nič skupnega. Vera je notranja, zasebna stvar vsakega človeka, je posledica družbenega razvoja, ko si preprost človek še ni znal tolačiti prirodnih pojavov in je verjel razlagam na verski osnovi. Klerikalizem pa je izključno političen pojav, ki je pognal svoje korenine že v rjnki Avstriji, ko se je izločil iz naprednih sil kot izključno zaviralna, nazadnjaška sila, vedno v ostrem boju z vsem, kar je naprednega. Revolucija v naši državi mu je izpodnesla materialno podlago, zato pa toliko bešeje otepa na skrivaj, pa tudi povsem očito v raznih oblikah, samo da bi ovrnil graditev socializma. V to svrhu čestokrat zapreza tudi verska čustva naših poštenih ljudi. Na liniji klerikalizma se danes znajdejo vsi sovražniki napredka in socialistične graditve — od informborcev, preko posameznih večnih nergačev pa do gospodarskih kriminalcev. Organizacije SZDL se morajo zato najodločneje boriti proti vsem takim pojavom in sprti razkrinkavati vsako izkoriščanje verskih čustev v politične namene.

Na seji so odborniki obravnavali več primerov, ko se posamezni sposobni komunisti in člani SZDL branijo funkcij v odborih, kar je nepravilno.

V vsako hišo Dolenjski list! Berite in širite Dolenjski list!

Prav od posameznikov je velikokrat odvisno uspešno delo organizacije in razumljivo je, da so najbolj sposobni in razgledani člani dolžni sodelovati pri vodstvu organizacije.

Med sklepi se je sklicanje občinskih ozir. sektorskih konferenc v tem mesecu, tolačenje vseh zakonov in zakonitih predpisov ter večje sodelovanje odborov SZDL z ljudskimi odbori. Vse organizacije so dobile sklepe okrajne konference, katere naj dobro protiče in uresničujejo. Tudi na jesensko volitve, zlasti na izbiro kandidatur za republiško ljudsko skupščino se je treba začeti takoj pripravljati.

AFRIŠKA NASELBINA ALI VAS BREZ CERKVE...

O dobro zastavljenem forumu k napredku v Dragatušu smo že pisali v našem listu. Omenili smo potrebo po šolskem posloppju. Dragatuščani imajo že načrt za novo stav-

bo in mislijo pričeti z gradnjo še letos. To pa ni vseh posameznikom, ki se boje napredka kot hudič križa. V Dragatušu so sovražne bombe 5. maja 1944 med drugim tudi

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

pregledali osnutke načrta, izrazili svoje zadovoljstvo. Perspektivni načrt obsega v resnici dragocene podatke, ki jih bomo v uresničevanju našega razvoja lahko karistno uporabljali.

Kdo so bili sodelavci pri sestavljanju načrta?

Teh je precej: tovariši inženirji članji novomeške podružnice DIT, za kmetijstvo zlasti ing. Lovko, za tujski promet predsednik Gostinske zbornice Ivan Granda, odgovorni referenti in sodelavci našega gospodarstva, trgovine, prometa, gradbeniki, dr. Tone Hočevar, direktor Jože Knez, komunalci, strokovnjaki DES in tovariši iz tajništva za pravo in kulturo pri OLO. Prav posebno se je zavzel za sestavo načrta referent Gospodarskega sveta pri OLO, tov. Novšak. Načrti so plod kolektivnega dela in predstavljajo trenutno stanje, pre-

Udeležba na okrajni konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva v Črnomlju 28. junija sicer ni bila najboljša, lahko pa trdimo, da je bila konferenca plodna in da

do temeljev porušile farno cerkev. Sedaj, ko je začetek gradnje šole na vidiku, se je pojavilo prišepetavanje in govorjenje, češ zakaj ne t najprej zgraditi cerkev, da bo vasa dobila lepše lice in potem šele šolo. To utemeljujejo posamezniki s tem, da je vasa brez cerkve podobna afriški naselbini. Potemtakem so številne vasi v Beli krajini, kjer ni cerkve, naselbine divjakov in nekulturnih ljudi? Kako prozorno, a vendar nevarno je tako zavajanje ljudi.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izredno veliko število ljudi, kar je dokaz, da si žele izobrazbe. S takimi, zlasti pa kmetijskimi tečajih, je treba nadaljevati še v večji meri, tako so menili delegati. Nuditi ljudem možnosti za višjo izobrazbo je najboljši način borbe proti zaostalosti vseh vrst. To pa je tudi ena izmed glavnih nalog SZDL.

Številne veselice s pjančevanjem so bile predmet ostre kritike delegatov. Pjančevanje je tudi že brez veselice vse preveč razširjeno celo med šoloobvezno mladino. Delegat iz Semiča Rajko Kunaver je povedal, da je izmed 220 otrok osnovne šole in nižje gimnazije le 22 takih, ki ne pijejo, 63 pa je takih, ki pijejo že zjutraj pred odhodom v šolo. Delegati so predlagali, da je treba veselice omejiti tako po številu kot po času trajanja, prav tako pa napovedati odločno borbo pjančevanju.

V nadaljevanju razprave so delegati govorili še o okrepljeni mladinske organizacije in telesno vzgojnih društev »Partizan«, o razširjenju kulturno prosvetnega dela in drugih problemih. Izvolili so 23 članski okrajni odbor SZDL ter sprejeli več sklepov za nadaljnje delo organizacij SZ v Beli krajini. Konferenci sta prisostvovala člana Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Tone Sustarič Tine Zelenčnik in tov. Ivan Novak-Očka.

Tudi v posameznih gasilskih organizacijah obstajajo čudni pojmi o vlogi gasilstva in njegovem odnosu do cerkve. Gasilska organizacije je družbena organizacija in kot taka nima ničesar skupnega z religijo, ker je vera pri nas ločena od države. Gasilec se kot posameznik lahko udeležuje verskih obredov po lastni presoji, ne more pa se jih udeleževati kot gasilec oziroma kot član družbene organizacije v uniformi. V tem pogledu si nekateri napačno tolačijo zakon o verskih skupnostih. Vera je privatna zadeva posameznika, gasilska organizacija pa je stvar družbene stvarnosti.

Med vojno veliko število mladine ni moglo končati niti osnovne šole. Taka mladina nima potrebne izobrazbe za učenje te ali one obrti ali vpis na strokovne šole. Predlagali so, naj bi se organizirali po-

sebnih tečajih, na katerih bi mladina dobila potrebno izobrazbo. Izobraževalnih tečajev se je v pretekli ziml udeležilo izred

Premalo poznano in preslabo izkoriščano bogastvo Dolenjskih Toplic

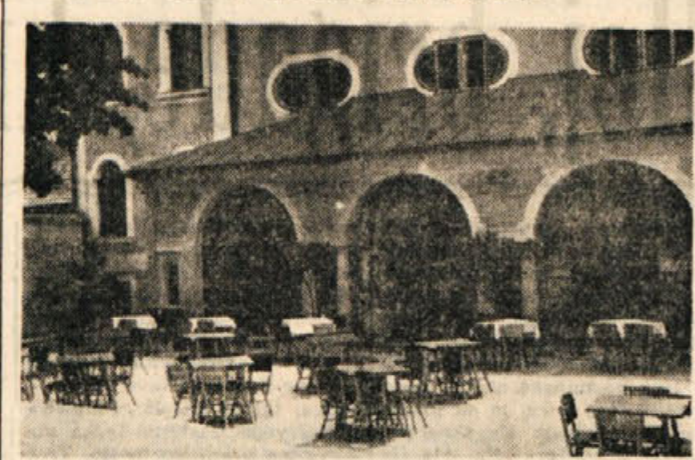
Veliko naravnih lepot in drugih privlačnosti imajo razni predeli Slovenije. Med njimi se po naša Dolenjska s svojo posebnostjo v razdalji dobrih 50 kilometrov priteka na dan trije zdravilni topli vrelci — Dolenjske, Smarjske in Cateške toplice.

Oglejmo si danes Dolenjske Toplice — kraj, ki ima prav vse pogoje, da se razvije v veliko zdravilišče in turistični kraj prvega reda. Tuji, ki večkrat zgolj slučajno zaidejo v naše kraje, presenečeni nad lepoto Dolenjskih Toplic, najprej ostrme, potem pa začnejo: »V kraju s takimi naravnimi krasotami bi povsod na svetu že zdavnaj ustvarili zlato jamo!«

In to drži. Se vse premalo poznamo Dolenjske Toplice — mi sami, še manj pa naša bližnja in daljnja okolica. Saj celo mnogi domačini ne vedo, kakšno zdravilno moč jim nudijo topli vrelci s povprečno toploto 37,6 do 38,2 stopinj, še manj pa je takih, ki bi vedeli, da so Toplice prav prijeten kraj oddiha in letovanja.

ZDRAVILIŠČE IZZA RIMSKIH CASOV
Dolenjske Toplice so star zdraviliški kraj, poznan že v rimskih časih. Zdravilišče zgrajeno so stare vojne vihra trgu in stavbam ni prizanesla. Za pravil-

no obnovo toplic v prvih povojnih letih ni bilo na razpolago dovolj denarja. Kdor pa jih bo obiskal danes, bo prijetno presenečen ob stal pred obnovljenim zdraviliškim domom, njegovo

Vrti restavracije v zdravilišču vabijo k prijetnemu oddihu

ščedno notranjostjo, obnovljenimi stropi, stopnicami k bazenu, skratka pred vsem, kar diha v zdravilišču po novem. Vse povod je pozdravljajo rože, svetloba in snaga govornika o poštvovalnem kolektivu, ki se zaveda, da je zdravilišče namenjeno našim delovnim ljudem, potrebnim zdravja in oddiha. Vse to so v Toplicah uredili v letošnji predsezoni, poleg drugih del na urejanju restavracije, garaže, no-

vih stanovanj za osebje, ureditev parka, vrtnarije itd. Kolektiv izvršuje vsa dela z lastnimi sredstvi in z željo, da bi nudil gostom kar največjo udobnost in prijetno bivanje.

zvržen denar — nasprotno: hitro in bogato se nam bo obrestoval!

Ko boste ugaibali, kam bi na letni dopust, se odločite za Dolenjske Toplice! Povabite tudi prijatelje in znance, pišite sorodnikom za mejo! Ne vam, ne njim ne bo žal, če boste preživeli v Toplicah letni odih med lepimi smrekovimi gozdovi, v prijetni tišini Roga in vsakodnevnem kopanju v termalni vodi, po želji pa tudi v bližnji Krki. Dolenjske Toplice vas vabijo — saj imajo prav vse pogoje, da se razvijejo v enega izmed največjih zdraviliških in najprijetnejših turističnih krajev v Sloveniji.

»Jaz sem ga pa špiknil...«

O mladih fantih, ki so napadli nekoga kolesarja letos 18. aprila, smo že poročali. Občini Trška gora in Prečna sta dali obveznikom predvojnške vzgoje 7.000 din, menda za vino, da so lahko dobora zalili logorovanje. Na vsakega mladince je prišlo več kot en liter vina; tisti, ki so bili bolj spridni pri pijanosti, so pa seveda popili tudi več. Ko se je okrog 17. ure pripeljal mimo njih na kolesu čevljar Anton Strašek, ga je brez poviha napadla skupina pijanih fantičev. Čeprav ga niti poznali niso, so ga obkrožili in mu začeli groziti z nožem. Da bi se jih ubranil, je Strašek s pištolo v roki zahteval, naj se odstranijo. Kot bi mignil, so mu pištolo izbili iz rok in ga pretepli. Od nekega se je vzel tudi cigan Drago Brajdič, potegnil enemu izmed fantov izza pasa nož in z njim Straška, kot se je poznal, sam hvalil, špiknil v nadlahek desne roke. Pijanem pretepačem so nato drugi izrgali Straška iz rok, toda cigan je

hotel še za njim v občinsko pisarno in vpil, da ga bo ubil. Za ta divjaški napad so se zagovarjali pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu cigan Drago Brajdič, Lado Tekstor, mehanični pomočnik iz Leše, Anton Radeček, Alojz Golob in Martin Osterman, vsi iz občine Trška gora. Edini izgovor, ki so ga navajali za surove napad, je bila vinjenost. Obsojeni so bili: Drago Brajdič na 10 mesecev zapor, Lado Tekstor in Martin Osterman, ki sta še enkrat prej sodelovala pri pretepu, vsak na 6 mesecev zapor, Anton Radeček in Alojz Golob pa vsak na 4 mesecev zapor. Plačati morajo tudi stroške sodnega postopka in vsak 200 din povprečnice. Odškodovani Strašek zahteva še plačilo stroškov zdravljenja in za bolečine 20.000 din, na kar so obtoženci pristali že pred razpustom. Kam gremo, če zahajajo že mladinci na kriva pota in si v vinu iščejo zlogano kajžajo?

S skupščine okraj. odbora Rdečega križa v Kočevju

Dne 22. junija je zasedala v Kočevju letna skupščina okrajnega odbora Rdečega križa. Skupščino je pozdravil v imenu okrajnega odbora SZDL in OK ZKS tov. Rudolf Klarič, v imenu okrajnega sindikalnega sveta pa tov. Muhič. Iz poročila, ki ga je podala dosedanja sekretarka OO RK tov. Dušanka Svigelj in iz diskusije se da

razbrati, da so organizacije RK na Kočevskem dosegle lepe uspehe, predvsem pri organizaciji zdravstvenih tečajev in predavanjih. Le v Vel. Laščah ni delo teklo kot bi bilo treba. Imeli so le dva zdravstvena predavanja. Delegat je tudi poročal, kako si je lani občinski odbor dodelil blago, ki je bilo namenjeno le najpotrebnejšim. Džakusija je ugotovila, da članstvo RK stalno pada. Večina članov opravičuje izstop s preloženim članarino. Za znaša leto 60 din in ta malenkostna vsota nikakor ne more biti vzrok izstopa iz te človekoljubne organizacije.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CRNOMELJ
Štev. 1-2285/12-1933
Na podlagi I. odstavka 15. člena in 5. točke Zakona o okrajnih ljudskih odborih ter 3. člena teletenskega zakona o prečiščanju (Ur. list FRLJ št. 46/31) izdaja Okrajni ljudski odbor Crnomelj na 4. seji Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev dne 10. junija 1933

O PREPOVEDI TONENJA HIBRIDNIH IN DELANIH VINA
1. člen
V vseh gostilnicah in drugih obratih, kjer se točno alkoholne pijače in okrajni Crnomelj, je prepovedano prodajati hibridna vina in delana vina.
2. člen
Prepovedano je prodajati in nuditi potrošnikom vino izpod 8 malicovne elikobole.
Ne sme se prodajati sortno vino s samorodnico ali z delanim vinom.
3. člen
Gostilničarji in upravniki gostilniških podjetij se kaznujejo za kršitve tega odloka z denarno kaznjo do 3.000 din.
4. člen
Kdov tretje prekršil predlože tega odloka, se mu lahko odvzame dovoljenje za opravljanje poslov gostilniškega podjetja.
5. člen
Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem listu LRS, različi pa se tudi v Dolenjskem listu. Crnomelj, dne 10. VI. 1933
Predsednik OLO: Janez Zunič, l. r.

razbrati, da so organizacije RK na Kočevskem dosegle lepe uspehe, predvsem pri organizaciji zdravstvenih tečajev in predavanjih. Le v Vel. Laščah ni delo teklo kot bi bilo treba. Imeli so le dva zdravstvena predavanja. Delegat je tudi poročal, kako si je lani občinski odbor dodelil blago, ki je bilo namenjeno le najpotrebnejšim. Džakusija je ugotovila, da članstvo RK stalno pada. Večina članov opravičuje izstop s preloženim članarino. Za znaša leto 60 din in ta malenkostna vsota nikakor ne more biti vzrok izstopa iz te človekoljubne organizacije.

Naloge organizacije RK so ogromne. Na vseh bo treba posvetiti več skrbi ureditvi vodnjakov, gnojničnih jam, stranišč in znova in znova navajati ljudi na red in snago. Mnogo bo treba še storiti za izboljšanje delavskih stanovanj. Delavske družine pogosto žive v neprimernih, vlažnih, prenatrpanih in zdravju škodljivih prostorih. Zato se ne smemo čuditi, če smo lani zaradi obolenj delavstva izgubili 97.200 delovnih dni. Zavod za socialno zavarovanje pa je izplačal skupno 19 milijonov 500.000 din obolenim oskrbovancem. To so številke, ki dajajo misliti.

Skupščina je izvolila nov 22-članski okrajni odbor RK in sprejela vrsto sklepov. Med najvažnejšimi je ta, da bodo vse organizacije RK v okraju s polnim tekmovanjem počastile 10-letnico zbora odposlanec slovenskega naroda v Kočevju. K. O.

Izreden občni zbor Okrajne gasilske zveze Novo mesto

V nedeljo 5. julija je bil v Domu ljudske prosvete izreden občni zbor Okrajne gasilske zveze, ki ga je v smislu zakonitih določil sklical Svet za notranje zadeve Okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu. Po tem zadnjem ukrepu je sega ljudska oblast potem, ko Okrajna gasilska zveza sama ni pokazala dovolj volje za ureditve raznih pomanjkljivosti v posameznih gasilskih društvih, za odpravo nekaterih peticij tehničnih nepravilnosti v gasilstvu okraja in posebno zaradi vzrokov, ki so pokazali ob zadnjem požaru v Novem mestu, da je tehnična vzgoja kadra v

no malomarnost v gasilski disciplini, brezglavje posameznikov, saj je n. pr. rešneemu naključju in poirtovalnosti vojakov ter mešanov pripisati, da ni zgorela cela stavba mestnega čevljarstva ter morda še sosednje hiše.

organizaciji zelo zanemarjena. Zbora so se udeležili predstavniki večine gasilskih društev, tov. Viktor Zupančič, predstavnik notranje uprave, štab gasilske brigade novomeškega okraja in sekretar okr. odbora SZDL tov. Jože Plavec.

O položaju in razmerah v nekaterih gasilskih društvih novomeškega okraja ter o problemih gasilstva na Dolenjskem bomo obširneje pisali v prihodnji številki Dolenjskega lista. Danes obveščamo naše bralce, da je izreden občni zbor ostro kritiziral razne nepravilnosti Okrajne gasilske zveze, neizpolnjevanje sprejetih sklepov zadnje redne skupščine OGZ ter anarhijo, ki vlada v nekaterih organizacijah. Čeprav ima gasilstvo kot ena izmed najbolj množičnih in človekoljubnih organizacij na Dolenjskem stare in lepe tradicije, v zadnjem času resno sramoti te tradicije in jemlje ugled organizaciji. Zadnji požar v Novem mestu je pokazal skraj-

Kritika, ki so jo namenili gasilcem funkcionarji OLO in politični delavci okrajnih forumov SZDL in OK ZKS, je bila dobronamerna. Gasilstvo ima v socialistični družbi izredno odgovorno nalogo, zato je lahko gasilec predvsem tak človek, ki je z vsem srcem za socialistično prosveto in v gasilski vrstni naslednik narredka in pod plaščem klerikalizma skušajo ribariti v kalnem. Občni zbor je take pojave ostro obsodil in pozval vse poštene gasilce, da naredijo red v istih organizacijah, kjer ga trenutno ali že dalj časa ni. Sklenjeno je bilo, da bo posebno komisija raziskala vzroke nepravilnosti v gasilskih vrstah, novomeško gasilsko društvo pa bo imelo prav tako izredni občni zbor.

Umetno osemenje krav na Grmu

Z 8. julijem je začela delovati postaja za umetno osemenje v sedežem na Grmski kmetijski šoli pri Novem mestu. Da je postaja opremljena s potrebnimi pripravami, je predvsem zasluha KZ Novo mesto, KZ Smihel, Straža, Dol. Toplice in OLO, ki so dali denar, Grmska kmetijska šola pa prostor in pomoč pri ureditvi osemenjevalnice. Letos bo osemenjevalnica dobivala seme iz Ljubljane, prihodnje leto pa bodo morda že na postaji sami odzemali seme. Z umetnim osemenjem

se bo živinoreja v okolici Novega mesta znatno izboljšala. Biki, ki plemenijo krave, so največkrat slabi. Z umetnim osemenjem krav se da tudi najuspešneje zatirati kužno jalovost. Seme rodovitnih bikov, ki se uporablja, je od bikov, kupljenih v inozemstvu. Osemenjevalnice je vsak dan, razen nedelje, zjutraj od 7 do 9 ure in popoldne od 5 do 6 ure; ob nedeljah pa od 10. do 11. ure. Plačilo za osemenjevalnice ni višje od plačila, ki se jemlje pri okoli bikov. O. V.

Čeprav je več prodal kot kupil, je imel primanjkljaj

Poslovanje krajevne gostilne v Mokronogu je bilo zelo, zelo slabo. Upravnik Julij Renko je se gospodaril različno, kakor se mu je zdelo. Računov za kupljeno blago ni redno dostavljal knjigovodstvu, dobavnice je po potrebi sam podpisoval namesto dobavitelja. Pri poslovanju se ni preveč razburjal in si delal sivih las. Kako je vodil poslovanje, se najbolje vidi iz tega, da je prodal na primer 316 litrov vina več kot ga je kupil, za ta višek vina pa je iztržil komaj 10.380 din ali 32 din za liter. S privatnikom Zlajpahom sta kupovala teleta in jih klala, seveda brez dovoljenja in brez zdravstvene kontrole. Renko je meso telet kupoval in prodajal, ne da bi ga kam knjižili.

občini Mokronog pa mora vrniti 90.000 din.

Se lepšo sliko poslovanja, zlasti pa poštenosti kaže nakup in prodaja ostalih pijač. Zanje je upravnik izdal 221.075 din, izkupil pa samo 142.092 din. Razlika 78.983 din bremenja sedaj upravnika. Več dobiva pijač, ki predstavljajo skupno vrednost 46.501 din, pa ni nikjer vpisanih. Tudi pri inventurju je nastala izguba v znesku 10.728 din. Skratka, s svojim poslovanjem je Renko povzročil podjetju 243.870 din škodice, ki dajajo misliti.

Odlok

Skupščina je izvolila nov 22-članski okrajni odbor RK in sprejela vrsto sklepov. Med najvažnejšimi je ta, da bodo vse organizacije RK v okraju s polnim tekmovanjem počastile 10-letnico zbora odposlanec slovenskega naroda v Kočevju. K. O.

O OBEZNEVNI FLUOROGRAFI-RANJU (RENTGENSKEM SLIKANJU) PREDELOVALNEGA
1. Da bi okrajni ljudski odbor izboljšal zdravstvene naloge, ki jih ima do ljudstva, in da bi se uporabilo zdravstveno stanje prebivalstva ter umrljivosti zaradi pljučne tuberkuloze, ter da bi se mogli izboljšati potrebni zdravstveni ukrepi za onemževanje tuberkuloznih obolenj, se izvrši v okraju Crnomelj obvezno fluorografiranje (rentgensko slikanje) predlovalnega in zdravilnega okrajnega ljudskega odbora Crnomelj na predlog sveta za zdravstvo in socialno politiko Okrajnega ljudskega odbora na svoji seji dne 10. junija 1933.

3. Obvezno fluorografiranje se bo opravilo v letu 1933.
4. Svet za zdravstvo in socialno politiko OLO se zaveda, da izda potrebne predlože za uspešno izvedbo fluorografiranja. On je tudi dolžan, da nadzira vse priprave v zvezi s tem delom.
5. Kršitve odloka tega odloka se kaznujejo z denarno kaznjo, do 3.000 din, kolikor ni predpisana hujša kazen v zakonu o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni.
6. Ta odlok stopi v veljavo takoj.
Crnomelj, dne 10. 6. 1933
Predsednik OLO: Janez Zunič, l. r.

Vsak naš naročnik je brezplačno nezgodno zavarovan

O 10-letnem gospodarskem načrtu novomeškega okraja

(Nadaljevanje s 1. strani)
Bogastvo Dolenjske je med drugim kremenčev pesek. Kakšni so izgledi, toveriški predsednik, za industrijo stekla v naših krajih?

Elaborat za tovarno votlega stekla je gotov. Vse pa je odvisno od uspehov geoloških raziskav, od ugotovitev torej, koliko in kakšnega peska imamo v okraju. Po mnenju strokovnjakov pa je to osnovne surovine prav na Dolenjskem toliko, da se obeta v kremenčev lepa in pomembna bodočnost. — V zadnjem času smo odkrili v okraju tudi nove vrste dragocenih glin, za katere se zelo zanima naša industrija.

Les predstavlja naše glavno bogastvo. Kakšni so izgledi za ureditve načrtov, ki jih ima LIP Novo mesto za kemično in modernizirano mehanično predelavo lesa?

LIP ima že nekaj lastnih sredstev za nakup strojev za izdelavo novih vrst končnih lesnih izdelkov, s katerimi bo začel prve poizkušnje že to jesen. Vsi pomoli so tudi dani za velik kemični kombinat predelovanja lesa v celulozo, vendar končnih sklepov za ta obrat, ki bi pomenil pravo revolucijo za dolenjsko industrializacijo, še ni.

Gospodarsko zaostalost Dolenjske lahko reši predvsem njena industrializacija in povečanje proizvodnja v obstoječih obratih. Kakšne so možnosti materialne podlage za odpravo zaostalosti, kako gledajo občine na ta važna vprašanja?

Industrializacija mora biti osnova in podlaga vsega našega dela za gospodarski procvit Dolenjske. Velik lesni kombinat bi nenakrat rešil pereče vprašanje pol zaposlenih ljudi n. pr. Suhe kraje in drugih naših predelov, kjer vlada izrazita

pasivnost. Povezava Kočevske z novomeškim okrajem z železnico je problem, ki je tesno povezan z gornjim načrtom. Gre nadalje za tovarno stekla, ki ima tu ogromne zaloge surovin, za novo kamnangredilnico, ki naj dvigne kapaciteto tekatilne tovarne in za dvig proizvodnje v ostalih industrijskih in obrtnih obratih v okraju.

Sredstev za ureditve načrtov, ki smo jih izdelali, okraj sam nima, niti jih brez industrializacije tudi v teku prihodnjih let ne bo mogel ustvariti. Menimo, da bi z enoletno okrajno prepuščenjo akumulacije, ki jo naša podjetja sedaj ustvarjajo, lahko ustvarili materialno podlago za ureditve vseh glavnih načrtov prihodnjega desetletja.

Na občinah opažamo, da manjka znanja in prizadevnosti, kar povzroča dvig dohodke. Mnoge občine n. pr. dopuščajo šumarjenje, namesto da bi ustanovljale lastna podjetja.

Važna je za gospodarstvo v okraju dograditev avtostrade Zagreb—Ljubljana. Zaposlila bo precej delovne sile in odprla pot trgovini, gostinstvu, skratka turizmu, približala toplice in odkrila lepote Roga, Gorjancev in krajev pod njimi širši javnosti.

Čeprav s skromnimi sredstvi, pa se naš načrt tudi že uresničuje: v gradnji je nova moderna mehanična v Novem mestu, mehanična delavnica Agro-servis, v pripravi je vinska klet za 50 vagonov na Trški gori, gradila se bodo nova stanovanja za potrebe JLA, tik pred dograditvijo je nova mizarska delavnica v Gotni vasi. DOZ in Narodna banka pripravljata gradnje svornih stavb v Novem mestu, v Stopičah pa se nadaljujejo dela na razširitvi vodovoda. Na gradnje mislijo tudi v Žužemberku, bolj pogumno pa bi se jih morali lotiti tudi v Mokronogu, kjer se kje v okraju, kjer so še vedno vidni sledovi vojne.

STIRI PETINE TOPLE VO-DE ODKETA V POTOK

Da ima delovalni kolektiv ob tolikih gradnjah težave s krediti, je razumljivo. Je pa nekaj del, ki jih ni mogoče več odlagati. Z žividno stanovanj za zdravilišče uslužbenca rešujejo hkrati stanovanjsko vprašanje trga in razširjajo zmogljivost letovališča. V surovem stanju so dogradili na ekonomiji tristanovanjsko hišo, nad pralnico in garažo, je prostora za 11 novih samskih stanovanj. Vsa ta dela bi bila lahko letošnje dokončana, če bi zdravilišče dobilo potrebne kredite.

Med najpotrebnejšimi investicijami v Toplicah pa je gradnja zunanega bazena. Izvir daje 13 do 15 litrov vode na sekundo, komaj dobro petino pa jo porabijo v sedanjem kopališču. Ostala voda odteka neizkoriščena v potok. Zgraditev odprtega plavalnega bazena bi bila ogromna pridobitev za Toplice in celo Dolenjsko. Dalo bi se zgraditi tudi pokrit bazen, kjer bi prirejali plavalne tečaje in tekmovalna tudi pozimi. V kolikor bi bila voda iz vrelca pretopla, bi jo lahko hladili z mešanjem vode iz vodovoda ali potoka. Načrt, o katerem je vredno razmisliti — saj bi ena sama taka gradnja na mah prinesla Dolenjski sloves prave turistične pokrajine!

OBSEIRNE DESETLJN PER-KEPITIVNI NAČRT ZA RAZVOJ ZDRAVILIŠCA

Da bi postale Dolenjske Toplice v pravem pomenu besede »zlata jama našega gospodarstva in napredka partizanske topilske doline, potrebujejo še marsikaj. V desetletnem načrtu za njihov razvoj beremo med drugim n. pr.: Zgraditev novega hotela s kavarno; napravno za enotno zajetje vseh toplih vrelcev, nadzidava nadstropja v sedanjem Zdraviliškem domu itd. Zimski cvetličnjak, vinska klet, ureditev kopališča na Krki, ureditev igrišča za tenis in odbojko, keglijšča, parkov in sprehaljšča, čolnarne na Krki itd. — vse to je zapisano v dobro premišljenem načrtu, kako naj se razvijajo Toplice v prihodnjih 10 letih. Zmogljivost zdravilišča bi se povečala vsaj za 300 odstotkov — to pa pomeni tudi običuten porast narodnega dohodka Dolenjske. Rešiti bo treba še nekoliko šibke prometne zveze — vsaj dvakrat na dan bi Toplice morale biti redno povezane z Novim mestom — in pomisliti tudi na podaljške železniške proge Straža — Toplice. Vse to ne bo

Franček Sajc: Vatikan in Slovenci

Dne 7. decembra 1924 se je kralj na svečanem obedu ob posvetitvi prvega beograjskega nadškofa pritoževal nunciju Pellegrinetiju na slovensko klerikalno stranko in škofa Jegliča, ker »govore in delajo naravnost zoper mojo osebo, tega trpeti ne morem, mora se nekaj ukreniti...« Ta razgovor je nuncij čez nekaj dni reproduciral Jegliču in mu »rekel, da bo pa sedaj protiofenzivno nastopil.« (Jegličev dnevnik, knjiga XII, str. 22 in 23)

Jugoslovanska vlada je nato Vatikanu izročila verbalno noto, ker je katoliška duhovščina izrabljala cerkev in vero za klerikalno agitacijo. Ko je vatičanski državni tajnik kardinal Gasparri izročil jugoslovanskemu poslaniku zavito odgovor, ga je jugoslovanski tisk napačno razlagal, češ da Vatikan obsoja klerikalizem in celo, da bo Vatikan interniral škofa Jegliča v kakem italijanskem samostanu. Toda stvar je bila drugačna.

Sele po Gasparrijevem odgovoru je nuncij poslal Jegliču prepis pritožbe jugoslovanske vlade in ga prosil za odgovor. Jeglič mu je 5. februarja 1925 odgovoril, da duhovniki res podpirajo klerikalno stranko in »... b) v tej volilni borbi so spredaj lajčki, duhovniki so bolj ob strani in mirni (?) razen onih, ki jih ljudstvo hoče imeti za poslanice; c) splošno pritožbo o zlorabi cerkve in prižnice odbijam, kvečjemu kak posamezen duhovnik kako nespretno besedo izusti.« (Jegličev dnevnik, knjiga XII., stran 39.) Za javnost pa je napisal izjavo, da iz Vatikana ni prejel nikake obsodbe ali graje zaradi političnega delovanja klera. Izjavo je slovenska duhovščina na dan volitev prebrala po vseh cerkvah, pa »naj le kriče o zlorabi prižnice in cerkve v politične namene.« (Prav tam, str. 40.) Ljubljanski dnevnik »Jutro« je 12. februarja 1925 poročal iz

Beograda, da so »v političnih krogih z ogorčenjem sprejeli vest o postopanju ljubljanskega škofa dr. Jegliča... Ta njegova izjava je bila duhovnikom ukaz, da so po vseh cerkvah v Sloveniji v soboto in nedeljo s podvojeno strastjo vršili strankarsko agitacijo za klerikalno stranko. V sled tega pada vsa odgovornost na škofa ter bo vlada nadaljevala svojo akcijo glede depolitiziranja vseh konfesionalnih ustanov, posebno pa katoliškega... svečeništva.«

Toda tudi papežev nuncij je začel protiofenzivo, kot je obljubil Jegliču. V začetku 1926. leta je Pellegrinetti šel na propagandno turnejo po Dalmaciji in se v svojih govorih vmešaval v jugoslovanske notranje zadeve. Njegova agitacija za klerikalizem je razburila vso jugoslovansko javnost. (Novak, Magnum crimen, str. 236 in 237.)

Vatikan in nuncij sta svoja čustva do Jugoslavije pokazala tudi pri vprašanju upravljanja zavoda sv. Hieronima. Dne 31. oktobra 1927 je škof Jeglič zapisal v svoj dnevnik: »Pred par dnevi je bil pri meni dr. Besednjak iz Gorice. On je poslanec v Rimu, kjer Slovence močno zagovarja. Govorila sva o zadevi zavoda sv. Hieronima v Rimu. Važna je ta zadeva, ker poprej se ne morejo začeti pregovori za konkordat... Naša vlada upravlja s premoženjem, hoče na čelu Jugoslava, hoče vse uradnike Jugoslovane. Vatikan hoče Lahe, razen spirituala, hoče povrnite uprave v njegove roke. Papež in Gasparri sta bila že pripravljena popustiti v imenovanju načelnika, toda kardinali so odbili in sicer menda vsled informacij našega nuncija.« Dr. Anton Korošec je bil kot šef slovenske klerikalne stranke najzvesteji eksponent vatičanske politike. Delal je vedno v soglasju s škofom Jegličem in mu tudi redno poročal o svojem političnem delovanju. Jeglič pa nunciju ali direktno v Vatikan. Dne 1. novembra 1926 si je Jeglič zabeležil, da ima kralj Korošca rad in ga želi v vlado. Dne 27. oktobra 1927 pa si je zapisal v dnevnik: »Te dni me je obiskal dr. Korošec. Obrazil mi je nekoliko

položaj v Beogradu... Sedaj ima naš klub parolo: mi smo tam, kjer je kralj... Vso politiko ima v roki kralj, ki je pa silno nerivozen. Upa, da kralj ostane trden. Radica, Pribičevića in Davidoviča kar sovraži. S Korošcem in njegovim klubom je zadovoljen. Ko bi sedanja vlada (Vukičević — Korošec) padla, bi hitro dobili kulturni boj.«

Po streljanju v skupščini je 27. julija 1928 dr. Korošec postal predsednik vlade in ostal še naprej notranji minister. Razumljivo je, da so se sedaj odnosi Vatikana do jugoslovanske vlade izboljšali. Nuncij je podpiral Korošca in na konferenci jugoslovanskih škofov od 12. do 14. oktobra 1928 obsodil hrvaške škofe, ker so nasprotovali Koroščevi vladi. Toda celo s svojim agentom Korošcem je Vatikan kmalu prišel v spor, ki ga je Jeglič 8. novembra 1928 takole opisal v svojem dnevniku:

»Ker v parlamentu pride na vrsto agrarna reforma in z njo razlazuje veleposestev, tudi cerkvenih, sem preko nuncijature vložil prošnjo na sv. Očeta, naj dopuste našim poslancem sodelovanje, da ne bi zapadli kazni ekskomunikacije. Nuncij je bil silno nejevoljen na dr. Korošca, ki je predsednik ministrstva, zakaj ne dela v soglasju s sv. Stolico in ji ne naznani namere vladine glede razlazuje cerkvenih posestev. Res, to bi moral storiti. Nuncijev zahtevo sem mu priobčil. Rekel je (Korošec): »Ne morem, ker bi bilo to proti suverenosti države in ker bi tak predlog pa seji ministrstva gotovo vsi odbili.«

Položaj je res težak. Predloga ustavitve ne more. Ko bi tako hotel, bi moral odstopiti in naslednik bi bil gotovo iz nasprotnih vrst... Nuncij je s Korošcem jako nezadovoljen in večkrat zoper njega govori, češ da se boji pravoslavnih, pa zato katoliško Cerkev zapostavlja. Korošec to obsojanje obžaluje in ga boli. In res: ako hoče, da ostane na vladi, mora biti izredno oprezen. Kaj ne: v pravoslavni državi s pravoslavnim kraljem je na čelu vlade katoliški duhovnik!«

Nuncij je s Korošcem jako nezadovoljen in večkrat zoper njega govori, češ da se boji pravoslavnih, pa zato katoliško Cerkev zapostavlja. Korošec to obsojanje obžaluje in ga boli. In res: ako hoče, da ostane na vladi, mora biti izredno oprezen. Kaj ne: v pravoslavni državi s pravoslavnim kraljem je na čelu vlade katoliški duhovnik!«

IZ NAŠIH KRAJEV

Spalnica v Smihel, kolo v Titograd...

Sodražica še ne diha kot bi morala

Vojna je potisnila Sodražico na tla; tri četrtine Sodražice je bilo porušene in požgane. Se danes niso zaceleljene vse vojne rane. Vendar postaja Sodražica spet središče suhe robe in s tem v zvezi raste lokalna industrija. Ze od povojnih dni sem dela Invalidsko podjetje stole in kasneje židnate izdelke. Občinska podjetja v mizarstvo in strgarsko delavnico, podjetja za domačo obrt »Doma« in Kmetijska zadruga z obratom za destilacijo eteričnih olj iz smrečja bi lahko dajale krajku iz dneva v dan večji pomen, vendar temu ni tako. Mizarstvo delavnice so nameščene v nizkih, ne-higijenskih prostorih in so lani ustvarile le 76.000 din dobička, medtem ko znaša sklad osnovnih sredstev borih 82.000 din. Ljudje govori, da so se nekateri posamezniki na račun podjetja gospodarsko opomogli. Koliko je na tem resnice bo pokazal čas. Majhni prostori dovoljujejo strgarskemu podjetju le skromno proizvodnjo. Podjetje bi kljub temu bilo donosno, če bi znalo pametno izkoristiti les in lesne odpadke. Invalidsko podjetje stolarna ima samo lani 400.000 din izgube. Književnost ni urejeno, zato ni mogoče ugotoviti, kako dela podjetje lesa. Ves kolektiv bo moral posteno pljunuti v roke, če bo hotel imeti red. Glede sodražskega gostinstva bi bilo dobro povedati, da nima Sodražica niti enega prenočišča za tuje.

Ves dobiček trgovanja s suho robo se je doslej stekal namesto

Kočevje

Pred dnevi so začeli v Kočevju graditi novo postajno poslopje. Gradnjo je prevzelo Okrajno gradbeno podjetje Kočevje, investitor pa je Direkcija železnice Ljubljana. Novo postajno poslopje bo sezidano v neposredni bližini starega; po načrtu bo večje in lepše od prejšnjega. Predvidevajo, da bo do kočevske proslave, ki bo v oktobru, poslopje nove železniške postaje v surovem stanju zgrajeno ter postavljeno pod streho.

Hudo neurje v okolici Vinc

V ponedeljek, 22. junija se je nad vasmi Vince, Zapotok in Zlebič utrgal oblak. Silovit naliv, ki je trajal le pol ure, je povzročil, da so potoki nenavadno hitro prestopili bregove in se razlili po travnikih in poljih. Naliv je močno poškodoval ceste; s pobočji in potovi je nanela razbesnela voda na nižje ležeče travnike in njive kuje kamenja.

Iz Šmarjete

Mladina v Šmarjeti je imela 21. junija mladinski praznik. Na kolesarski tekmi je zmagal Gregorček Slavko iz Novega mesta, prvi poljevo vozniki pa je bil zadržani Cinkole Lojze, Popoladne je bila odbojarska tekma med Šmarjeto in Kronovim. Igra »Vrnitve« je uspela, gledalci pa je presenetila tudi folklorna skupina. Za celoten kulturni spored je poskrbela učiteljica tov. Slava Zupančičeva.

Travniki na Kočevskem so oživelj

Po dolgotrajnem deževju smo le dobili lepo vreme. Košnja je v polnem teku. Krma bo dobra, a tudi pridelek bo boljši od lanskega. Sonce vse močneje vabi iz zemlje koruzo, krompir in povrtnine.

Hkratni s lepim vremenom pa se je pojavil na krompiriških koloradar.

Kmetje bodo morali nuditi ekipam za uničevanje koloradarja vsa pomoč, če se bodo hoteli enkrat za vselej odločiti tega največjega krompirjevega škodljivca.

V Dol. Toplicah bo 12. julija turistični festival

Mlado Turistično društvo v Dolenskih Toplicah kaže precej vneme. Sklenilo je, da priredijo 12. julija popoldne velik turistični festival, na katerega je povabilo tudi folklorne skupine iz Bele krajine. Nastopili bodo pevci SKUD »Dusan Jereb« iz Novega mesta, godba, domači telovadci in drugi. Za zvečer pripravljajo bengalski ogenj. Turistični festival, ki je prva tovrstna prireditev letos na Dolenskem, bo prav gotovo privabil v prijazne Dolenske Toplice ljudi iz bližnje in daljne okolice. Imena sodelujočih pri pripravah jameljo, da je za spored dobro poskrbljeno.

»... Ne vem, kako je z do-pustom. Mi granicarji gremo zadnji domov... Paziti se moram, če hočem, da bom prišel živ. Na granico smo šli sami dobri vojaki. Prišel bom otavo kosit. Ste, mama, zdravi? Nikdar mi ne omenite, kako je z Vami. Pijte vendar enkrat, kako živite! Mrva je lepa, kakor slišim. Kako kmetujete? Kako kaže gozduje? Ste mrvo na travniku res prodali? Pa saj, Ti, ata, že veš, kako je bolj prav... Vedno sem v nevarnosti. Prišel bom otavo kosit.«

Hlebecu prinašajo Tonetova pisma in se motajo brez pravega dela po hiši. Kose vabijo, toda v srcu grize. In roke nočejo ubogati srca. Sivolasi Hlebec morda že desetletje prebira sinove besede. V očeh se mu nabira rosa.

»Vesel sem bil pisma. Lepo bi bilo, da bi prišel. Sklepal bi mu koso in vse tako uredil, da bi bil Tone takoj sredi dela. Travniki ga čakajo in hosta. Star človek ni za hosto... pa je prišla brzojavka.«

Gledam, kako s tresočimi rokami išče med papirji: »Tule je« Obrazec je napisan s svinčnikom:

»Nesrečnom slučaju u vršenju dužnosti 25. juna u 6. uveče poginuo je vaš sin Anton — major Milovan Vukotić.«

»Če bo kdaj vojna... Res je, da sem star, toda šel bom tja, na bolgarsko mejo.« Oči vztrepetavajo staremu Hlebcu v čudnem, odločnem ognju.

»Nato so materi in meni nosili prva pisma. Pisali so namia vojaki, ki jih nisva nikdar poznala, naši granicarji. Človek bi prej težko verjel, da jih bo smrt našega Toneta tako zadela.« Z rokami razgrebam papirje. Pogled mi visi nekje sredi drobno popisane lista:

»Vem, kako Vam je pri srcu, mati, zato mi beseda nočejo na

Pri »Zajcu« so lepo proslavili prvi občinski praznik Gotne vasi

Kot smo že poročali, je občinski ljudski odbor Gotna vas proglasil 29. junij za občinski praznik. Tako so letos prvič praznovali obletnico partizanskega napada na fašistično postojanko pri »Zajcu« pod Gorjanci.

Na prvo praznovanje občinskega praznika so se vse organizacije občine Gotna vas dobro pripravile. Kraj praznovanja je bil ves v zastavah in vencih. Dekleta in žene so tekmovali, kdo bo za ta svečani praznik napletel več vencev. Pripravili so tudi lep kulturni spored. Predsednik občinskega ljudskega odbora Lojze Muren je pred več kot petsto udeleženci proslave govoril o pomenu praznika, nato pa je predsednik občinskega odbora SZDL Jože Klopčar podrobno orisal potek borbe na tem kraju in druge bitke v letih NOV na območju občine. Spomnil se je vseh tistih, ki so v teh borbah sodelovali in padli, med njimi narodnega heroja Majde Silc. Sledil je dobro pripravljen kulturni spored, pri katerem so sodelovali pevski zbor KUD iz Birčne vasi, četa mladih gasilk in plesniimi točkami in fantje iz

Dolenja vas

V Dolenji vasi so letos številnih krompiriških odkrili koloradarske hrošča. Kmetovalci se zelo zanimajo za zatiranje koloradarja. Kmetijska zadruga Dolenja vas jim je dala v pomoč ekipo, ki s kemičnimi sredstvi uspešno sodeluje pri zatiranju. Tudi iz ostalih krajev na Kočevskem poročajo o številnih novih najdiščih krompirjevega škodljivca. Uspešno borbo pri zatiranju hrošča se vedno v veliki meri ovira deževje.

ODLOK OLO Črnomelj o obratov. času trgovin in gostiln

Stev. I-1301/10-53
Na podlagi 1. in 3. odstavka 15. člena 2. odstavka 64. člena Zakona o ljudskih obdobjih županja Okrajni ljudski odbor Črnomelj

Odluk

O OBRATOVALNEM ČASU TRGOVINE, GOSTILNIN IN PODOBNIH PODJETJI

ki sta, na sporazumu Okrajni zbor in Zbor proizvajalcev na skupni seji dne 10. VI. 1953

A. Obratovni čas ob delavnih in trgovinskih dneh

1. člen
Trgovine, za katere v naslednjih členih ni določeno drugače, so odprte v zimskem času od 8.—12. ure in od 15.—18. ure, v poletnem času, t. j. v mesecu maj, junij, julij, avgust in septembru pa od 7.—12. in od 15.—18. ure.

2. člen
Za delavce in uslužbence v trgovini velja zimski delovni čas, ki traja v zimskih mesecih od 8.—12. ure in od 15.—18. ure, v poletnih mesecih, t. j. v mesecu junij, julij, avgust in septembru pa od 7.—12. ure in od 15.—18. ure.

3. člen
Prodajalnica svežega mesa so odprte popoldne v poletnem času od 6.—11. ure, v zimskem času od 7.—12. ure, popoldne pa v poletnem času od 15.—17. ure, v zimskem času pa od 14.—16. ure.

4. člen
Prodajalna kruha, mlekarne in trgovine v zelenjavni odprte od 6.—12. ure in od 15.—18. ure.

5. člen
Sladničarske obrate od 7. ure nepretrgoma do 20. ure.

II. Obrtni obrati

1. člen
Brivske obratovnice so odprte do 6.—11. in od 15.—19. ure. Ob nedeljah in praznikih so odprte do 6.—11. ure.

STIPENDIJE OLO NOVO MESTO

Prošnje za stipendije v šolskem letu 1953-54 sprejemamo le do konca avgusta 1953. Vloženje morajo biti na Okrajni ljudski odbor preko domačih občinskih odborov.

Prilogo prošnjam: Izpolnjena vprašalica pola za stipendije, potrdilo o prenočitvenem statusu, Prepis zadnjega šolskega izpisa, Tajištvu sveta za kulturo in prosveto OLO Novo mesto

Nad 4500 glav se je radovedno obračalo v veliko številnico na Glavnem trgu, nervozen šepet

Mali oglas

PRODAM skoraj nov, srednje težak voz. Hadl, Novo mesto, Zagrebška 6.

IZGUBIL SEM osebne izkaznice in ostale dokumente z denarnico vred. Postnega najditelja prosim, da jih proti nagradi vrne na moj naslov: Zarabec Ivan, Češnjice 27, D. Otočec.

PREKLIC

Setina Frančiška iz Gradšča šteje 3, in Derganc Leopolda iz Straže št. 55, preključiva vsa obkrovanja, ki sva jih izrekli proti komurkoli glede Pirc-Sarapa Anice, ravateljice nižje gimnazije v Dol. Toplicah, ker so vsa ta obkrovanja neresnična. Zahvaljujemo se ji, da je umaknila kazensko tožbo proti nama. Setina Frančiška, Derganc Leopolda, l. r.

pa je šel od človeka do človeka: »Aaaaah, ko bi bila 25 izrečena. Ne, menj manjka še 80 in 56! Oh, samo 13 naj še kličejo, pa letim po glavah do komisije...«

Nad 4500 ljudi je prišlo iz mesta in bližnje okolice na veliko tombolo, 10.000 tombolskih kart je bilo prodanih, vsaj 5000 pa bi jih menda še bilo šlo v promet. Uspele pridelitve je bilo najbolj veselo Društvo prijateljev mladine, ki je namenilo čisti dobiček tombole letošnjim otroškim kolonijam in taborjenjem — veseli pa je bil tudi vsakdo, ki je odnesel ali odpeljal domov vsaj enega izmed dobitkov.

Nervoznost je stopnjevala proti koncu tombole, ko je manjših dobitkov že zmanjkovalo. Kam bo šla spalnica? Kam kolo, za katerega so kazali igralci menda skoraj največ zanimanja kot za precej več vredno spalnico?

63 ljudi, upravičenih do tombol, se je prijavilo komisiji.

Srečni dobitniki 23 tombol so bili zato izrečani. 30-letni Slavko Batelin, delavec »Krk« iz Smihela pri Navem mestu, skoraj ni verjel nenadni sreči: postal je lastnik lepe spalnice.

»Nevesto že imam, pohištvo pa nama je prav te dni delalo največje skrbi...« je presenečeno pripovedoval članom komisije ter na licu mesta podaril Društvu prijateljev mladine 2000 din v znak zahvale za nepričakovano darilo.

Zensko dvokolo bo nastopilo dolgo pot. Dobil ga je Mihajlo Mihelinovič, vojak iz Titograda v Crni gori, ki bo čez 2 meseca zapustil Novo mesto in se domov — pripeljal s tombolskim košom...

Tri metre blaga za moško obleko je dobil Pionirjev delavec Anton Zilovec, doma iz Prekmurja. France Potočkar, delavec iz Dol. Laze, bo 10 dni dopusta brezplačno preživel v lepih Smarjskih toplicah... In tako dalje — skoraj vse glavne tombole so dobili delavci. Iz srca jim privoščimo nasmejane sreče — ki je tudi na nedeljski tomboli marsikomu pokazala prijazno lice, marsikomu, ki jo je štel za svojo teto, pa obrnila hrbet...

Za prestopke po čl. 226/I KZ 8000 din globe

Prekupčevanje je priljubljen poklic nepoklicanih. Z njim se je pečal tudi posestnik in zidar Anton Gregorčič iz Gornje Brezovice pri Sentjerneju. Malo zidala, malo obdeluje polje, malo pa se prekupčuje z mladimi pujski, kar mu verjetno še največ nese. Organi Ljudske milice so ga dvakrat zalotili, ko je v Brezicah kupil mlade pujske in jih z dobičkom prodal v Novem mestu. Na občini, kjer je dvignil živinske potne liste, je seveda navedel, da so pujski domače zveze.

Člen 226/I kazenskega zakona pravi, da se kaznuje z denarno kaznjajo ali zaporom do dveh let, kdor se neupravičeno peča s trgovino kot poklicem, ali kdor neupravičeno prodaja, kupuje ali zamenjuje itd. Po tem členu je senat okrajnega sodišča Novo mesto obsodil Gregorčiča na 8000 din globe, na povračilo stroškov postopka in 500 d.n. povprečnine.

sebotati in dnevi pred priznanim praznikom pa od 7.—12. in od 14.—20. ure.

III. Gostilnske obratovnice

1. člen
Gostilnaki obrati so odprti: Restavracije in gostilne v mesnih Črnomelj in Metlika ter v Kančičem ob delavnih dneh od 23. ure, ob sobotah in nedeljah ter državnih praznikih pa do 24. ure.

2. člen
V drugih krajih na obm. okraja Črnomelj so gostilne odprte ob delavnih dneh od 22. ure, ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih pa do 23. ure.

3. člen
Gostilnaki obrati ob železniških postajah v Črnomelju, v Metliki in v Sentilju se odpirajo ob 5. uri zjutraj, vsi drugi gostilnaki obrati pa ob 8. uri zjutraj.

4. člen
Ob nedeljah in državnih praznikih gostilnaki obrati ob delavnih dneh od 23. ure, ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih pa do 24. ure.

5. člen
Ob nedeljah in državnih praznikih gostilnaki obrati ob delavnih dneh od 23. ure, ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih pa do 24. ure.

6. člen
Ob nedeljah in državnih praznikih gostilnaki obrati ob delavnih dneh od 23. ure, ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih pa do 24. ure.

7. člen
Ob času, predpisanim za zapiranje obratovnic, se morajo zapirati vsi dohodni v prostor, ki so določeni za promet s strankami.

8. člen
Strankam, ki so ob zapiranju v obratovniški prostor trgovin in v obratnih obratih (ne na tudi v gostilnah) je treba postreči, vendar pa to redoma ne sme trajati dalje kot pol ure po času, določenem za zapiranje.

9. člen
Svet za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Črnomelj je pooblaščen, da sme po potrebi vbratovniški čas podaljšati, skrajšati ali spremeniti s posebno odredbo v sporazumu z obrtno ter z gostilnarsko-trgovinsko zbornico.

10. člen
Gostilnarski trgovci in obrtniki zgoraj navedenih obratov, ki bi imeli proti predpisom tega odloka obratovniške odprte ali zaprte obrate, ki so v sprejeto OLO Črnomelj dne 4. oktobra 1951.

11. člen
Ta odlok stoji v veljavo 8. dan po objavi v Uradnem listu LRS. Črnomelj, dne 16. junija 1953. Predsednik OLO: Janez Zunič, l. r.

Zvezna odbojarska liga

AOK Mladost (Zagreb) : TVD Partizan (Novomesto)

3 : 0 (15:12, 15:12, 15:4)

V nedeljo popoldne je bila na Loku odigrana zadnja tekma pomladanskega dela zvezne odbojarske lige. Svoje moči sta pomerila bivši državni prvaki Mladost iz Zagreba in domači Partizan. Proti renomiranemu nasprotniku se je Partizan, ki tokrat ni nastopil kompletan, v vso odločnostjo boril in v prvem nizu takoj prešel v vodstva s 5:0, je pa moral sčasoma iniciativno prepustiti boljsemu nasprotniku. Tudi v drugem nizu je Partizan dobro zaigral in je spetkomoma stanje dvakrat izenačil, vendar je tudi v tem nizu nasprotnik zmagal s istim rezultatom kot v prvem, namreč 15:12. V retjem nizu so domačim pošle moči in nasprotnik je pobegnil na 11:0 ter kmalu nato zaključil s 15:4.

Domači so nastopili v običajni postavi razen Sonca, ki je bil zadržan. Najbolj zanesljiv je bil zopet Dolenc, pa tudi Simič in Puško sta zaigrala zelo koristno. Na momente se je izkazal še Medic.

Pri tej priliki ne moremo preko sklepa Tehnične komisije pri Odbojarski zvezi Slovenije, ki zopet ni upoštevala stalne forme Dolenca in morda tudi Simiča, ter ju pozvala na skupen trening za sestavo odbojarske reprezentance Slovenije proti Srbiji. Komisija in ostali še vedno namreč mislijo, da je odbojka zadeva Ljubljane in Maribora pa čeprav za ceno slabše kvalitete in slabših rezultatov, in da v odsotnosti najboljših izpolni reprezentanco s povprečnimi ljubljanskimi igralci.

Za AOK Mladost so igrali: Stranič, Surkalović, Mikina, Katič, Grabar, Baždar, Bežiragić, Mostvo 6 podajalec in 5 tokačev je opravilo svoj sloves, najbolj pa sta ugajala starija Surkalović in Mikina. Sodi je Kušar iz Ljubljane, gledalcev manj kot po navadi.

TVD Partizan (Novo mesto) na 90-letnici Partizana Narodni dom v Ljubljani in na državnem prvenstvu v Skoplju

Ob priliki visokega jubileja najstarejšega telovadnega društva v Sloveniji so se vršila najrazličnejša telovadna tekmovanja. Novomeščani so beležili nekaj lepih uspehov. V prvem razredu članov so novomeški odbojkarji zasedli drugo mesto za člani mariborskega Železničarja. Tudi članice so se uvrstile na drugo mesto tako za članicami iz Maribora, Mladinci iz Novega mesta se niso uveljavili, zato Pa so mladinke prijetno presenetile in zaslužno osvojile prvo mesto. Se vidnejši uspeh pa so dosegle mladinke v akademskih sestavah neomejene težine, kjer so bile celo boljše od mladink Narodnega doma in zaslužno osvojile prvo mesto.

Njih uspeh je tudi priznanje prof. Smerudjevi, ki je vaje sestavila in nadzirala.

Zaradi tve uspehov sta zmagoviti vrsti mladink odptovavili v Skopje na državno prvenstvo telovadnih društev Partizan, ki je trajalo več dni, pokroviteljstvo pa je prevzel sam maršal Tito. Prva sporočila so prav razveseljevala. Odbojkarice so se prav dobro držale, saj se mora trede mesto v državnem merilu smatrati za uspeh. Boljše od njih so bile samo mladinke iz Bačke Palanke in iz Pirota. V akademskih sestavah postavah so bile mladinke manj uspešne, vendar nam podrobnejši rezultati še niso znani.

TVD Partizan (Novo mesto) na IV. mestu

Preteklo soboto in nedeljo so novomeški odbojkarji odigrali v Ljubljani dve prvenstveni tekmi. V soboto je slavil tesno zmago AOK s 3:0 (15:12, 16:14, 18:16). Ze rezultat sam zgovorno priča, da bi bil lahko tudi obraten. Novomeščanom so se poznale borbe prejšnjega dne, ko so tekmovali za slovensko prvenstvo po telovadni liniji.

Drugo tekmo so odigrali v nedeljo proti Železničarju in zmagali z rezultatom 3:2 (15:9, 15:13, 8:15, 7:15, 15:13). Poročila pravijo, da sta bila oba nasprotnika enakovredna, a nervozna. Boljše živce je pokazal Partizan in v odločilnem petem nizu za sluzeno zmagal.

Novomeški šahisti sedmi v Ljubljani

V soboto 4. julija je bil v Ljubljani festivalni turnir slovenskih mest, na katerem je sodelovalo tudi moštvo Novega mesta, sestavljeno iz igralcev SK »Stojan Puce« in SD Novo mesto. Doseglo je lep uspeh in zasedlo 7. mesto izmed 26 sodelujočih moštev, čeprav niso igrali nekateri vidnejši novomeški šahovski igralci kot Sila, Škerl, Fink itd. Prvo mesto je zasedlo moštvo Ljubljane pred Kranjem, Mariborom, Celjem, Domžalami, Postojno, Novim mestom itd. Novo mesto so zastopali: Prtm (2,5), Sitar (4,5), Golež (3), Eržen (3,5), Ličina (1,5), Mihelin (—), Ravnikar (2,5), Maselj (3). Vsak je odigral 6 partij. SS.

„BRATJE IN SESTRE, NE POZABITE NA ME“

(Iz pisma, ki ga je pisal Hlebec Tone dva dni pred smrtjo z bolgarske meje)

papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

Hlebec mi da v roko novo papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

Hlebec mi da v roko novo papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

Hlebec mi da v roko novo papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

Hlebec mi da v roko novo papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

Hlebec mi da v roko novo papir. Rad bi Vas videl in Vam stisnil roko, da bi Vam bilo lažje. Vsi čutimo z Vami. Nas vse boli, vsakega izmed nas velika družina. Nismo zahrbtni, potuhnjani zajci kot tisti, ki nas streljajo. Ko bo čas za to, bom govoril. Niti ena kaplja krvi na naših mejah ni kanila na našo zemljo zastonje.

ter, naših in mene, ampak, da nas vse boli. Zdad spet zgrinja časopise in jih skrbno zлага v predal. Za spomin, pravi.

»Takega pogreba, kot je bil sinov, v mirenski dolini ne pomnimo. Mislim sem, da ne bo imeli skrbi. Kaj je bil moj sin? Nič. Gospodar bi bil, če bi ne bilo tako kot je. Rad bi se zahvalil naši vojski in naši

V zadregi stoji Hlebec sredi sobe, mati pa mi kaže slike in pisma:

»Tega zadnjega je pisal dva dni pred smrtjo. Nikdar ni tako lepo pisal. Kot bi vedel...«

»Kaj ni ne vedel? Na tisti nevarni meji ni človek nikdar varan. Kakšen socializem neki imajo Bolgari, da streljajo kar povprek na naše ljudi? Zakaj

tu je bil naš Tone napotil? V jeseni bi imel 22 let; toliko, da ve, kaj je svet, pa že nura pod zemljo. Prokleti! Z dolgimi koraki, siv in upognjen meri Hlebec sobo, od stene do stene in spet nazaj.

Okrog enih brodim po praproških poteh in nato med šentruperskimi polji. Sonce izžiga mirensko dolino in zori žita. Vročina puhti iz vsakega koščka zemlje. Sam ne vem, kdaj sem na šentruperskem pokopališču. Bele breze obraščajo počeno pot. Prav na koncu v levem kotu je v venci pokrit grob padlega granicarja Antona Hlebca.

Tu je zjad Tvoj zadnji dom. Tone, tu spiš in sanjaš o mirenski dolini, po kateri si pri vojaskih tako zelo hrepenel. Vriskal bi morda še rad med mirenskimi polji, prepeval, kosil, gospodari — pa so Te pripeljali mr-

Granicar Tone Hlebec, ki so ga ubili bolgarski diverzanti

Čez Gorjance v Belo krajino

Gradačani bodo dostojno počastili občinski praznik

(Nadaljevanje)
STARA DEDOVINA

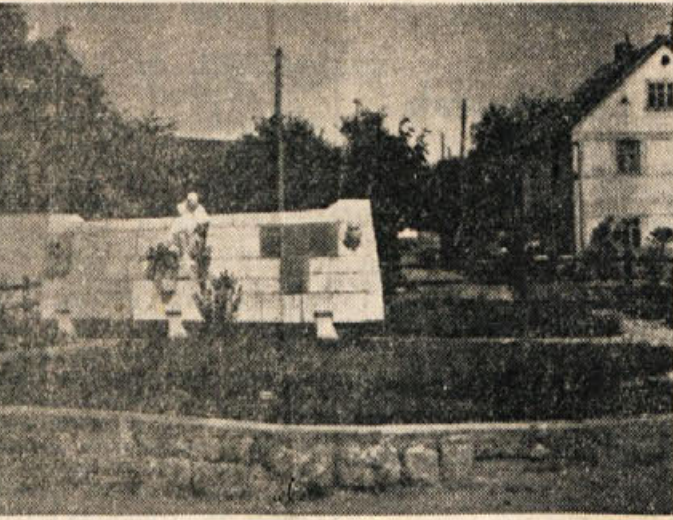
Augustin Lah

Spominjam se, kako sem brskal po zapiskih iz geološke zgodovine Dolenjske. Ko smo se odpravili iz Ljubljane, smo se vozili mimo zelenih hribov, katerih starost strokovnjaki z gotovostjo cenijo na okoli tristo milijonov let. Potem smo se počasi vzpenjali na obronke zahodnega dela velike kotline, ki pripada osrednjemu Krškemu polju. Največji del dolenjskega ozemlja je nastal v srednji dobi zemeljske zgodovine, pred najmanj 80 milijoni let. Kamenine te dobe sestavljajo vse poglavitne predele Dolenjske, ravninske in hribovite, predvsem dolenjskega Krasa. Ti skladi so nastajali na dnu širnega morja. Iz morja se je polagoma pričelo dvigati kopno, najprej severnejši predeli Slovenije, nato polagoma še ostali v smeri proti jugu. Tako se je severni del ozemlja že dvignil, ko je bilo področje Suhe krajine in Kočevske Roga še pod vodo. Usledne te dobe so bile dokaj čiste in v dolgi dobi so se strdile v debele sklade apnenca. Prav tak nastanek apnenca je značilen. Saj omogoča s svojo kemično sestavo, ugodno lego in v podnebnih prilikah z dovoljno količino padavin, razvoj kraških pojavov.

Ozemlje Dolenjske se je kasneje v novi dobi zemeljske zgodovine, že povsem dvignilo iz morja. Se dolgo dobo je ozemlje stalno nihalo in se gubalo, tako, da so se nekatera področja dvignila, druga pa celo ugrazela. — Znanstveniki cenijo, da je tako pred tri in pol milijoni leti nastalo Krško polje, ki ga je zarila voda Panonskega morja. Tudi na južni strani Gorjancev, se je podobno razvil mogočen morsk zaliv.

Veliko Panonsko morje se je polagoma od vseh strani zapiralo in nastalo je od vseh strani zaprti, se vedno veliko Crno morje. Tudi k nam so segali sprva njegovi zalivi in tako je bilo sedanje Krško polje njegov zaliv. Bilo pa je tudi več malih jezer, katerih voda je poplavlila in uničila obširne gozdove. Ogromne količine lesa so pokrili le vsedline in v dolgih dobah je pod zemljo nastal premog, ki ga imamo v treh kadanjah na Dolenjskem: v Sentjanžu-Krmeľju, v Kanižarici pri Cрномlju in v Kočevju.

Ves ostali del ozemlja se je neprestano malo dvigal. Iz vedno bolj dvigajočih se predelov so proti tej kotlini tekle reke in nanesale ogromne količine prodra. Tako je Krška nasipala z ogromnimi količinami prodra Krško kotlino. Te spremembe med raznimi pokrajinskimi, gibanje in premikanje zemeljskih plasti, so omogočile delovanje vulkanov. Se danes imamo kot posledico vulkanskega delovanja na tem področju številne toplice, kakor Dolenjske in Čateške.

Spomenik v Gradcu
Letos bo 26. julija minilo enajst let, odkar je Gradac v

na Rabu. Zato ni nič čudnega, če so si zavedni Gradačani izbrali 26. julij za občinski praznik, ki ga bodo letos, ob enajsti obletnici žalostnih dogodkov, prvič proslavili na slovesen način.

Pripravljali odbor za proslavitev občinskega praznika v Gradcu je na svoji seji pred dnevi že določil program za proslavo občinskega praznika. Na predvečer 26. julija bodo v vseh vaseh in na bližnjem hribovju Kučarju zagoreli kresovi. 26. julija bo ob 8. uri pri gradaški opekarni zbrali vse pripadnike množičnih organizacij, pionirjev in rezervnih oficirjev občine Gradac, odkoder se bo razvila parada povorka skozi Gradac. Na slavnostnem prostoru pred spomenikom vojnim žrtvam, ki krasi središče Gradaca, bo udeležence slavja nagovoril predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Janez Zunič, nakar bo sledilo polaganje vencev pred gradaški spomenik. Gradačani so povabili na počastitev občinskega praznika tudi zastopnike JLA iz Cрномlja in Metlike ter zastopnike Društva prijateljev Bele krajine iz Ljubljane, vabijo pa tudi vse okoliško prebivalstvo, naj s svojo navzočnostjo počasti prvo proslavitev občinskega praznika. Mladina iz Gradaca pripravlja fizikturni nastop, popoldanski čas pa je odmerjen zabavi in veselju rajanju.

Kočevje v pripravah na proslavo 10. obletnice ZBORA SLOVENSKEGA ODPOSLANCEV

V prvih dneh oktobra se bodo v Kočevju in na Pוגledu vrstile proslave 10. obletnice Zbora slovenskih odposlancev. Načrt sporeda se prilagaja celotni svečanosti in se bo kulturno umetniški program začel že 26. sept. Tega dne bodo kot uvod v svečanosti slovenski književniki pripravili v Kočevju literarni večer. Naslednjega dne bo imel pevski zbor »Svoboda« iz Kočevja koncert. Poleg glasbenega nastopa pripravljajo domače društvo »Svoboda« tudi druge kulturno umetniške nastope. Dramska družina bo naštvrdila večje domače drsko delo. Zdaj se izbira med Kreftovo »Veliko puntarije« in »Celjskimi grofje«. Za dramsko predstavo je predviden 29. september. Naš veliki slovenski narodni praznik bodo proslavili vsi kulturno-prosvetni delavci kočevskega okraja. Pevski koncert bo imel okrajni učiteljski pevski zbor. Kočevje pričakuje tudi gostovanje Slovenske filharmonije in opernega ter dramskega gledališča iz Ljubljane. Glavne spominke svečanosti bodo 3. in 4. oktobra na Pוגledu. Za kulturno umetniški program v teh dneh skrbi delavsko kulturno umetniško društvo »Svoboda« Kočevje — rudnik, SKUD Ribnica in kulturno umetniška sekcija Partizana iz Ribnice.

Učitelja Miloš Muc in Alojzij Mrzel sta v občini Mirna peč pridobila 101 naročnika za Prešernovo knjžnico, kar je svojevrsten uspeh, ki ga je treba javno pohvaliti.

V novomeškem okraju je po zadnjih podatkih nad 2500 članov Prešernove družbe. V Strazli se vpišuje v Prešernovo družbo pri tov. Tavčarju in nameščeniki v pisarni GAP. Pri nameščeniki tov. Springerjevi naj se prijavljajo delavci in nameščeniki LIP, pri postaječelniku pa železniški uslužbenec. V Dol. Toplicah vpišuje člane v občinski pisarni tov. Rezka Viant ter uslužbenec v zadržnem domu.

SMIHEL pri Novem mestu ima po dosedanjih prijavah 30 naročnikov. Poverjenik Kobše je doslej vpsal nad 370 naročnikov, tov. Papež Nuša v knjžgarni pa 122.

Lz dneva v dan več članov v Prešernovi družbi

V dneh razstave bo Kočevje dobilo muzej, ki bo hranil gradivo iz zgodovine kočevskih krajev iz najstarejših dni dalje.

STARA DEDOVINA SE POMLAJA

Za nastanek današnje oblike zemeljskega površja so bile od

Tovarišija na poti pod vrhom Gorjancev

17 milijonov nas bo čez mesec dni

V dneh okrog 31. marca je prav pri vsakem izmed nas potikal popisovalec čez: »Kdo ste? Kje ste? In odkod?« Potem je bilo vse tiho in vsi smo rido vedno pričakovali vesti, koliko nas je. Medtem so popisne komisije strpale vseh tistih 12 vsogovno popisnih obrazcev po pisarniških predalih in sestevale in šteli. Dne 29. aprila je popisna komisija objavila prve rezultate in veliko vest, da je imela Jugoslavija 31. marca letos 16 milijonov 927.275 prebivalcev. To je največje število ljudi, kar jih je kdaj živelo v mejah Jugoslavije.

krat si pa očetje in moške spet lahko malo oddahnjejo. Po površnji zavzema Jugoslavija 9. mesto v Evropi: za Italijo, toda pred Anglesko, medtem ko je po številu stanovalec na 7. mestu. Pred njo so Nemčija (obe), Angleska, Italija, Francija, Španija in Poljska. Ostale države imajo manj prebivalcev. Jugoslavija je redko naseljena dežela. Glede možnosti industrijskega razvoja in glede na rudna in ostala prirodna bogastva se možnost naselitve in naseljenost sama še dolgo ne bosta izravnali.

Elektrika v devetih dolenjskih vaseh

Na meji med novomeškim in ljubljanskim — okoliškimi okraji je v okolici Doba zasvetila pred dnevi elektrika v 9 vaseh. Prebivalci so se na slavnosti, ki so jo priredili ta teden, zahvalili okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana — okolica za 1.670.000 din podpore. Elektro Ljubljana je prispevalo 200.000 din, krajevna zadruga Radohova vas 100.000 din, St. Vid pa 50.000 din. Tako gremo s časom naprej tudi v naših vaseh in se pri tem iskreno zahvaljujemo ljudski oblasti za njene napore pri dvigovanju blagostanja naših krajev.

DA NE BO PREPOZNO!

Za list, ki ga dobivate, je najboljšje imeti tudi redno poravnano naročnino. V zadnji številki smo priložili polovično vsem tistim naročnikom, ki so z naročnino v zaostanku. Prosimo jih, da čimprej pošljejo vsaj četrtletno naročnino — 125 dinarjev.

Vsak naročnik, ki ima v redu poravnano naročnino, je brezplačno zavarovan proti posledicam nezgod: za primer smrti za 10.000 din, za primer invalidnosti za 20.000 din.

Ne pozabite, da mora uprava lista vsak teden plačati samo tiskarni v Ljubljani nad 45.000 dinarjev za tiskanje tednika. Redno izhajanje lista pa je odvisno predvsem od naročnikov samih!

UPRAVA

Pred dnevom vstaje

Tudi tisto juljsko jutro leta 1942 so se partizani vrnili v vas po uspešnem spopadu z italijanskimi fašisti v dolini Kolpe in Cabranke. Med pastirji, ki so zgodaj odganjali živino na pašo v planino nad Belico, sta bila tudi 9-letni Kalčičev Vinko in 12-letni Malenski Jacek. Oba sta bila pridna pionirja; v šoli sta bila med prvimi, dokler niso fašisti odgnali slovenske učitelje in jih zamenjali z italijanskimi amaestri. Z ostalimi učenci vred sta zastopala šolo v Papežih, ki je ostala prazna. Starši niso hoteli, da bi tuje iz otrok vzgojili fašiste in sovranske lastne domovine.

Grobovi ob Taborski steni nad Belico

užgale prave strojnice, puške in bombe. Eksplozije bomb in min so preglušile žuborene domačega potoka in večno pesem bližnjih gora. Italijanski fašisti so navahili od vseh strani na domačo vas. Z gorečimi bakljami so hodili od hiše do hiše ter

Pionirski odred v Podpreski na Kočevskem — pozimi 1944

Pionirski odred v Podpreski na Kočevskem — pozimi 1944

Ivan? je potožil Jacek, nihče pa ni dobil odgovora. Domača vas in vse, kar je ostalo v njej, je v trenutku postala pekel. Nenadoma je tudi po njih užgala fašistična strojnica. Pogleli so na tla, potem pa se razbežali na vse strani. Jacek, Vinko in Drago so jo ubrali v bližnji hudournik in po njem v planine.

»Strašno je bilo, kot lista in trave je bilo fašistov! je pravil Jacek. »In krogle so padle

Številke so tudi povedale, da je v Jugoslaviji pol milijona več žensk kakor moških. V vseh republikah prevladujejo ženske, je v Makedoniji sta oba povojna popisa ugotovila višje moških. Največji presežek žensk imamo v Sloveniji. Na 1000 moških pride 1114 žensk. (Zato si dolenjski fantje nikar ne spikajte zaradi žensk na veselicah z noži po hribovih! Ne plača se, ker vas je škoda in če koga izmed vas ne bo, bo še več zehanja na Dolenjskem, kot ga je že.) Rodi se več moških kot žensk. Na 107 moških se rodi le 100 žensk. Vendar mošče že v prvih letih po rojstvu vse do 20. leta raje pobira smrt kot ženske. Morda zato, ker je ženskega spola. Tako živi kasneje skraj enako število 20 let starih fantov in deklet. Potem seka smrt spet po moških in je žensk več. Šele na stara leta se spomni tudi na ženske in jih vse pogosteje pobira. Ta

Tudi to jutro sta se dečka smukala okrog partizanov in zlasti ogledovala orožje, ki so ga borci zaplenili Italijanom. Sama sta seveda tudi imela orožje: lesene puške in bombe. Partizani so ljubili pionirje, ker so radi sodelovali pri raznih propagandnih akcijah in jih obveščali o gibanju fašistov.

Kar nekam težko sta se poslovlila od partizanov in dragih mamic. Sonce je bilo že visoko na nebu, ko sta odgnala krave na pašo, kjer so jih čakali drugi pionirji. Vsi so bili člani pionirske čete in avojskeke vase so bile njihova najljubša bava na pašo. Cestokrat so bili pri vajah tako razvneti, da so celo pozabili na živino.

Tako je bilo tudi tokrat. To, da v trenutku, ko se je smanever bilal kraju, so nenadoma

požgali, kar so pridne roke ustvarile v dolgih desetletjih. Med ognjem, dimom in streljanjem so prihajali na ušesa po-

»Oh, če bodo ujeli našega ata, ki je bil zjutraj doma! je za jokal Drago.

»Joj, kje je sedaj moj bratec

gotovo je zadet, za druge ne

vemo, kje so.« Tako sta pripovedovala zvečer dečka partizanom.

Od Taborske stene sta gledala čez prepad v dolino, od koder se je še vedno dvigal gost dim. Nikjer ni bilo nkogar videti, tudi njunih staršev ne. Ko je ponehalo streljanje, se je slišalo le zateglo mukanje goveč in tuljenje psov na verigah ob pogoriščih. Fašistični roparji so uničili vse, kar niso mogli odnesti. Mnogo ljudi so postrelili, druge pa odgnali s seboj na Rab, v Padovo in drugam, kjer so v taboriščih umirali od gladi.

Ta noč je bila prva in zadnja, ki sta jo Vinko in Jacek prebila med partizani. V zavetju gozdov, ob budnem čuvanju partizanske stražarja in skokovanju sove, ki se je jezila nad ugašajočim ognjem, sta se zleknila ob Taborski steni. Zjutraj ju je zbudil partizan in ju povabil k zajtrku. Najdla sta se zabeljenih žganec in se posladkala z medom, ki so ga partizani prinesli od goteniške strani. »Rešila sva si življenje in ostala bova pri partizanih, je predlagal Jacek. Ko sta gledala v dolino, sta mislila na svoje drage starše, pionirje in sosedo ter se enkrat v duhu držal v roki kos satovja, iz katerega je potekel curek medu in se mešal z mladjo, nedolžno krvjo kot grenka solza matere, ki je bila medtem že da-leč od njega na poti v taborišče smrti, od koder se nikdar pionirjema niso prizanesli. S puškinimi kopiti so ju pobili. Ko je umiral, se je Jaku iztrgal iz prs čuden krik groze

Ali se sploh zavedate, kako zelo boste razžalili moje starše s takimi reči?

Ena iz Ribnice

Most čez Bistrico se je podrli. Ko so hoteli Ribničanje novega, so pogrnjali, da je treba mero zanj. Kako jo dobiti? Kako globok je potok? In se je obesil Janez na plot ob mostu. Janezu za noga Francelj, Francelju za noga Jaka. Pa so Janezu zrasle mišice na rokah in je zašutil, da ima suhe dlani. In je zakričal: »Ranta, počakajte, pljunil bom v fanta in je pljunil. No in — Ribničani se danes nimajo mere za most.

Učimo se plavati!

Z nastopom poletja ožive naša kopališča in plavalnišča, ob bregovih naših jezer, rek in potokov vidite mlado in staro, ki si v poletni vročini išče osvežujoče kopeli v vodi.

Danes si ne moremo več misliti kopališča oziroma plavalnišča brez organiziranega plavalnega športa, ker smo prepričani, da bi gradnja takega objekta brez športno-vzgojne uporabe zgrešila svoj namen. V razdobju med obema vojnoma so se pri nas razvili plavalni klubi in sekcije, katerim je postalo plavalnišče šola osnovne telesne vzgoje, kjer se je naša mladina pod vodstvom naših in tujih trenerjev sistematično učila plavati.

TVD Partizanovo mesto pripravlja v juliju na kopališču

Letos 22. julija bodo mladi, ma junakoma odkrili spomnisko ploščo. Tone Ožbolt